

Nr 48

Av fru Ryding m. fl., om införskaffande av uppgifter angående arbetslösheten bland kvinnor m. m.

I en motion till fjolårets riksdag rörande en utbyggnad av arbetslöshetsförsäkringen (II: 51) framhöll den kommunistiska riksdagsgruppen att det fattas mycket innan man kan tala om full sysselsättning i vårt land. Utöver de arbetslösa som registreras genom den offentliga arbetsförmedlingen, finns det ett mångfaldigt större antal som hör hemma under rubriken »dold arbetslöshet». Hittills har riksdagen givit en viss sanktion åt dessa missförhållanden genom att motsätta sig en lag om rätt till arbete och likaledes vidhållit att ersättning vid arbetslöshet skall utgå enligt nuvarande bristfälliga bestämmelser. Mot alla fakta har också regeringen försökt vidmakthålla myten att »vårt lands produktiva resurser är maximalt utnyttjade».

Denna attityd utsattes för en sakligt hård kritik i samband med utredning och riksdagsbehandling av lokaliseringsfrågorna. Anledningen till debatten var just det faktum, att det uppenbarligen finns möjlighet att åstadkomma en avsevärd höjning av produktionen och levnadsstandarden i vårt land om arbetskraft och andra ekonomiska resurser utnyttjas bättre. Bristen på planmässighet och socialt försvarliga metoder från dem som har makten inom näringslivet har lett till att man inte ens utnyttjat de resurser som finns bland registrerade arbetslösa. Men därtill borde det ordnas så att man kunde mobilisera den väldiga tillgången av kvinnlig arbetskraft, utnyttja pensionärer och handikappade, som kan och vill ha arbete, samt ungdom som vill ha arbete under ferier.

De arbetslösa kvinnorna var ämnet för många motionärer och talare under fjolårets riksdagsdebatter. För egen del behandlade vi detta såväl i den nyssnämnda motionen om arbetslöshetsförsäkringen som under riksdagsbehandlingen av regeringens lokaliseringsförslag. Särskilt i Norrland blir denna fråga alltmera krisartad allteftersom strukturförändringar och rationalisering tillspetsar det allmänna sysselsättningsläget. När arbetslöshet och utflyttning ökar, blir det svårast för dem, som redan förut haft otillräckliga arbetstillfällen och som inte kan flytta. Liknande förhållanden råder på andra håll i landet.

I många olika sammanhang har vi under de senaste åren framhållit att kvinnornas rätt till egen inkomst genom förvärvsarbete — eller i annat fall ersättning vid arbetslöshet — bara kan lösas genom statlig företagsamhet och radikal utbyggnad av socialpolitiken. Konkret föreslog vi riksdagen

att genomföra en politik i denna riktning genom ett betydande anslag för utbyggnad av statsindustrien och genom kompletterande utredning om arbetslöshetsförsäkringen.

Det sistnämnda föreslogs också av en reservant inom arbetslöshetsförsäkringsutredningen (herr Fälldin, SOU 1963: 40). Dessutom var det ett stort antal socialdemokratiska riksdagsledamöter som i sak var av samma mening som kommunisterna under debatterna om kvinnornas roll inom näringslivet.

I motionen av fru Hörnlund m. fl. (II: 1082) framhölls med rätta att regeringens lokaliseringsförslag icke tagit tillräcklig hänsyn till kvinnornas sysselsättningsproblem. Motionärerna erinrade om att det gäller problem av mycket stora dimensioner. Enbart den kvinnliga arbetskraften, som icke får möjlighet till förvärvsarbete, har uppskattats till 150 000. Motionärerna ville därför ha såväl omedelbara åtgärder som kompletterande undersökningar för att klarlägga vad som måste göras ytterligare för att bereda dessa arbetslösa kvinnor sysselsättning.

Vi anser att det är en rimlig begäran att man i första hand åstadkommer likställighet mellan arbetslösa män och kvinnor, åtminstone i det hänseendet att man klarlägger hur många arbetslösa det finns i verkligheten samt den lokala fördelningen av dessa arbetskraftstillgångar. Det går inte att avfärda denna fråga med en hänvisning till att även kvinnorna får anmäla sig till arbetsförmedlingen. Då bortser man nämligen från en massa fördomar som hindrar många kvinnor att ta ett sådant initiativ, då bortser man också från det hinder som består däri att hundratusentals kvinnor nu inte har någon praktisk möjlighet att få ett arbete inom rimligt avstånd från hemmet, och man glömmer det som måste vara avgörande ur samhällets synpunkt, nämligen att utforska *hela* tillgången på arbetskraft för att använda detta som bedömningsgrund för att anlägga statsföretag eller tillse på annat sätt att arbetskraften utnyttjas.

Flera kommuner med ensidigt näringsliv och därför stor tillgång på icke förvärvsarbetande kvinnlig arbetskraft har själva gjort undersökningar för att få ett statistiskt material till sina överläggningar med statliga myndigheter och privata företagare. Vi anser också att åtgärder för att skaffa tillförlitliga uppgifter om den verkliga arbetslösheten bör ske under samverkan mellan statliga och kommunala organ.

Genom spridda kommunala initiativ får man inte den helhetsbild av läget som statsmakterna och länsstyrelsens planeringsnämnder behöver.

Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslår undertecknade,

att riksdagen beslutar

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om omedelbara åtgärder för att få så tillförlitliga och fullständiga uppgifter som möjligt om antalet kvinnor som önskar förvärvsarbete och i samband därmed också andra uppgifter som kan vara

av värde för bedömningen av hur man bäst skall bereda sys-
selsättning åt denna arbetskraft.

Stockholm den 19 januari 1965

Gunvor Ryding

Helmer Holmberg

Henning Nilsson